

KALENDARIUM

KRONIKA STOSUNKÓW REPUBLIKI FEDERALNEJ NIEMIEC Z EUROPEJSKIMI KRAJAMI SOCJALISTYCZNYMI

październik - grudzień 1986

8 X — Przewodniczący Komitetu Obchodów 750-lecia Berlina w NRD Erich Honecker wystosował zaproszenie do nadburmistrza Berlina Zachodniego Eberharda Diepgena (CDU). Drugie zaproszenie do udziału w międzynarodowym spotkaniu burmistrzów, stanowiące integralną część w/w uroczystości, wystosował do E. Diepgena nadburmistrz Berlina Erhard Krack.

10 X — Przewodniczący Komitetu Obchodów 750-lecia Berlina w NRD Erich Honecker wystosował zaproszenie do udziału w uroczystości państwowej 23 października 1987 r. dla przewodniczących frakcji SPD i „Listy Alternatywnej” w Izbie Reprezentantów Berlina Zachodniego Wolfganga Mompera i Heidemarie Bischoff-Pflanz. Oboje adresaci potwierdzili przyjęcie zaproszeń i swój udział w uroczystości 23 października 1987 r.

10 X — W Bonn odbyła się kolejna runda rokowań NRD—RFN n.t. porozumienia w zakresie nauki i techniki. Delegacjom stron przewodniczyli sekretarze stanu — w Ministerstwie Nauki i Techniki NRD dr Wolfgang Leupold oraz w Federalnym Ministerstwie Badań Naukowych i Technologii RFN dr Hans-Hilger Haunschild

10 X — Na północny zachód od wyspy Bornholm na Morzu Wschodnim doszło do kolizji statku żeglugi „Gerd Rambow” z rybaczek z RFN. „Gerd Rambow” z wsi Finnerup z kutrami rybackimi NRD „Finnwal” i „Doggerbank”, należącymi do Kombinatu Przetwórstwa Rybnego w Rostocku. Mimo znacznych uszkodzeń jednostki dotarły o własnych siłach do pobliskiego portu rybackiego.

10 X — W Krakowie nastąpiło wręczenie dyplomu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Jagiellońskiego prof.

drowi Knutowi Ipsenowi — rektorowi Uniwersytetu w Bochum. Jest to pierwszy doktorat *h.c.* przyznany przez UJ uczonemu z RFN, w uznaniu Jego zasług badawczych w dziedzinie prawa narodów, jako doradcy rządu federalnego RFN w kwestii międzynarodowego prawa publicznego oraz wkładu w dzieło współpracy obu uczelni wyższych. Dyplom wręczył rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. dr Józef Gierowski.

13-16 X — Z wizytą oficjalną przebywał w Węgierskiej Republice Ludowej prezydent federalny RFN Richard von Weizsäcker wraz z małżonką. Został on przyjęty przez Janosa Kádara — sekretarza generalnego KC WSPR i Pála Losonczy — przewodniczącego Rady Prezydialnej WRL. W swoim wystąpieniu powitalnym prezydent R. von Weizsäcker nawiązał m. in. do wizyt Janosa Kádara w RFN (1977 i 1982), które w zasadniczym stopniu przyczyniły się do normalizacji stosunków pomiędzy obu państwami oraz do historycznych więzów łączących narody węgierski i niemiecki.

14-16 X — W Simmerath/Eifel (RFN) odbyło się wspólne kolokwium n.t. wdrożenia nowych technologii w procesie kształcenia zawodowego w NRD i RFN. Na czele delegacji obu państw stali: prof. dr Wolfgang Rudolph — dyrektor Centralnego Instytutu Oświaty Zawodowej NRD oraz dr Hermann Schmidt — sekretarz generalny Federalnego Instytutu Oświaty Zawodowej RFN. Podczas kolokwium poruszono m. in. zagadnienie wdrożenia nowych technik nauczania w przemyśle metalowym i elektrotechnicznym. Przedyskutowane zostały również formy dwu-

stronnej wymiany informacji i osiągnięć w omawianym temacie.

14 - 17 X — W Berlinie przebywała delegacja „Młodych Socjalistów” (*JUSO*). Na jej czele stał federalny przewodniczący Michael Guggemos, który został przyjęty przez I sekretarza Centralnej Rady *FDJ* Eberharda Auricha. W trakcie pobytu delegacji, dokonana została wymiana poglądów n.t. kwestii utrzymania pokoju i bezpieczeństwa w Europie, oraz form dwustronnej wymiany młodzieży i studentów.

15 X — W wyniku wizyty roboczej federalnego ministra spraw wewnętrznych RFN Friedricha Zimmermanna (*CSU*) w WRL, osiągnięte zostało porozumienie w sprawie obustronnych ułatwień wizowych WRL—RFN:

— dyplomaci, osoby z paszportami służbowymi, kurierzy, kierowcy kursujących między obu krajami w celach handlowych, członkowie personelu firm mieszanych itd., będą otrzymywać odłąd wizy całoroczne (wielokrotne).

Celem końcowym wprowadzonych ułatwień będzie zniesienie w ogóle obowiązku wizowego między WRL i RFN.

15 X — W Berlinie odbyło się spotkanie przewodniczącego *FDGB* Harry Tischa z przewodniczącym Związku Zawodowego Pracowników Ogrodnictwa, Rolnictwa i Gospodarki Leśnej w RFN Willi Lojewskim. Głównym tematem rozmowy była rola związków zawodowych w walce o pokój i bezpieczeństwo oraz kwestie dotyczące dialogu Wschód—Zachód. Oceniono negatywnie amerykański program „wojen gwiazdnych”, wzywając do zaniechania jego realizacji.

20 X — W tygodniku „Der Spiegel” ukazał się wywiad redakcyjny z Waleńtinem Falinem (ambasadorem ZSRR w RFN w latach 1971 - 1978), poświęcony wynikom szczytu radziecko-amerykańskiego w Reykjavíku. W. Falin poruszył również szereg zagadnień dotyczących radzieckiego stanowiska w kwestii amerykańskiego programu „wojen gwiazdnych” (*SDI*).

21 X — Podczas wspólnej konferencji prasowej w Bonn, członkowie grupy roboczej *SED—SPD*, przedstawili wyniki swojej dotychczasowej pracy w postaci dokumentu „Założenia bezatomowego korytarza w Europie Środkowej”. Pracami grupy roboczej kierowali: Hermann Axen — członek Biura Politycznego i sekretarz KC *SED* oraz Egon Bahr — członek Prezydium *SPD*

i przewodniczący podkomisji ds. rozbrojenia i kontroli zbrojeń w *Bundestagu* RFN. W skład grupy wchodziło po pięciu przedstawicieli obu partii. „Założenia...” składają się z pięciu rozdziałów, które określają: zasady powstania korytarza bezatomowego (NRD, RFN i CSRS), definicje broni atomowych, system wzajemnej kontroli i nadzoru oraz precyzują zasięg terytorialny korytarza. W trakcie konferencji prasowej członkowie grupy przedstawili również szczegółową interpretację poszczególnych rozdziałów dokumentu.

22 X — Obradujące w Düsseldorfie Prezydium *DKP* pozytywnie oceniło przedstawiony przez grupę roboczą *SED—SPD* dokument w sprawie utworzenia bezatomowego korytarza w Europie Środkowej. W oświadczeniu Prezydium *DKP* podkreślono szczególne znaczenie jakie może mieć wdrożenie projektu w życie, dla europejskiej współpracy i bezpieczeństwa.

23 - 29 X — W RFN przebywała na zaproszenie przewodniczącego *Bundestagu* Philippa Jenningera, 10-osobowa delegacja Rady Najwyższej ZSRR. Na jej czele stał wiceprzewodniczący Rady Ministrów ZSRR Jurij Batałin. Podczas swojego pobytu delegacja została przyjęta przez prezydenta RFN Richarda von Weizsäckera, federalnych ministrów Hansa-Dietricha Genschera (spraw zagranicznych) i Wolfganga Schäuble (Urząd Kanclerski) oraz premiera Saary Oskara Lafontaine. Członkowie delegacji odbyli szereg spotkań z deputowanymi do *Bundestagu* oraz przedstawicielami kół gospodarczych. W trakcie dyskusji dominowały tematy dot. rozwoju stosunków dwustronnych RFN—ZSRR, wcielenia w życie uchwał KBWE oraz pokojowego *status quo* w Europie.

24 X — Sekretariat Socjalistycznej Partii Jedności Berlina Zachodniego (*SEW*) poparł inicjatywę grupy roboczej *SED—SPD* w sprawie korytarza bezatomowego w Europie Środkowej. W oświadczeniu Sekretariatu, wydanym z tej okazji, podkreśla się, że wdrożenie w życie inicjatywy gwarantuje również zwiększenie stanu bezpieczeństwa Berlina Zachodniego.

24 X — Członek Biura Politycznego i sekretarz KC *SED* Werner Jarowinski przyjął przebywającego w Lipsku z wizytą prywatną b. kanclerza federalnego RFN Helmuta Schmidta. Podczas spotkania wymienione zostały poglądy na szereg problemów dot. sytuacji międ-

dzynarodowej, rozwoju stosunków dwustronnych NRD—RFN oraz wspólnej inicjatywy SED—SPD w sprawie utworzenia bezałomowego korytarza w Europie Środkowej.

27 X — W Moskwie przebywał federalny minister komunikacji RFN Werner Dollinger (CDU). Przeprowadził rozmowy n.t. dalszego rozwoju współpracy dwustronnej w dziedzinie komunikacji lądowej, lotniczej i żeglugi morskiej. Minister W. Dollinger przyjęty został przez wiceprzewodniczącego Rady Ministrów ZSRR Władimira Kamiencewa.

27-29 X — W NRD przebywał z wizytą roboczą minister gospodarki, stanu średniego i technologii Badenii-Wirtembergii Martin Herzog (CDU). W trakcie swojego pobytu został on przyjęty przez wiceprzewodniczącego Rady Ministrów i ministra nauki i techniki NRD Herberta Weiza oraz ministra handlu zagranicznego NRD Gerharda Beila. Podczas rozmów poruszony został szeroki wachlarz zagadnień dot. rozwoju dwustronnej współpracy naukowo-technicznej.

28 X — Prof. dr Karl Bonhöffer — dyrektor Instytutu Anestezjologii i Medycyny Intensywnej Uniwersytetu w Kolonii i wiceprzewodniczący międzynarodowego stowarzyszenia „Lekarze przeciwko wojnie nuklearnej”, wygłosił wykład okolicznościowy n.t. „Światowy Kongres Lekarzy — oferta i dialog” dla pracowników naukowych Uniwersytetu im. Humboldta w Berlinie (NRD).

Trzecia dekada października — W Getyndze przebywała delegacja pracowników naukowych wyższych uczelni Gdańska i Poznania, oraz licznych polskich instytutów naukowo-badawczych, zajmujących się problematyką ochrony środowiska. W składzie delegacji znajdował się również sekretarz CK SD Andrzej Rajewski, który stwierdził m. in. że elektrownie ciepłone w RFN nadal nie są jeszcze wyposażone w wystarczającą mierze w filtry, co biorąc pod uwagę wiatry zachodnie, przynosi Polsce zagrożenie zdrowia mieszkańców oraz substancji przyrodniczej. W spotkaniu z delegacją naukowców polskich uczestniczyli również wiceprzewodniczący FDP Gerhard Baum oraz sekretarz frakcji FDP w Bundestagu Thorsten Wolfgramm.

28 X - 31 X — Na zaproszenie Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych w Warszawie przebywał w Polsce b.

kanclerz RFN Helmut Schmidt. Przyjęty został przez przewodniczącego Rady Państwa PRL Wojciecha Jaruzelskiego, sekretarza KC PZPR Józefa Czurka oraz wicemarszałka Sejmu PRL Mieczysława F. Rakowskiego. H. Schmidt wygłosił odczyt w PISM poświęcony aktualnym tendencjom w gospodarce światowej i ich znaczeniu dla polityki międzynarodowej, w tym stosunkom Wschód—Zachód. Podczas swojego pobytu H. Schmidt złożył również wizytę prywatną Edwardowi Gierkowi.

1 s t o p a d

3 XI — Ambasador Wiktor Izraeljan — stały przedstawiciel ZSRR w Narodach Zjednoczonych — w swoim wystąpieniu na forum Komisji Politycznej Zgromadzenia Ogólnego NZ poparł inicjatywę grupy roboczej SED—SPD w sprawie korytarza bezałomowego w Europie Środkowej.

4 XI — W Wiedniu podczas kolejnej rundy rokowań KBWE doszło do spotkania ministrów spraw zagranicznych ZSRR i RFN — Eduarda Szewardnadze i Hansa-Dietricha Genschera. W trakcie spotkania obaj ministrowie dokonali wymiany poglądów n.t. stanu stosunków dwustronnych oraz wyników szczytu radziecko-amerykańskiego w Reykjaviku.

8 XI — Erich Honecker przyjął w Hubentusstock (NRD), przebywającego z wizytą prywatną w NRD Herberta Wehnera (wiceprzewodniczącego Zarządu Federalnego SPD w latach 1958-1973 i przewodniczącego frakcji SPD w Bundestagu 1969-1983) wraz z małżonką Gretą. Rozmowa dotyczyła problemów utrzymania pokoju ze szczególnym uwzględnieniem kontynentu europejskiego.

12 XI — W Schwerinie (NRD) przebywała delegacja Rady Miejskiej Wuppertalu (RFN), na której czele stała Ursula Kraus (SPD) — burmistrz Wuppertalu i deputowana do Landtagu Nadrenii — Północnej Westfalii. W skład delegacji wchodził członekowie Rady, reprezentujący wszystkie partie polityczne. Podczas pobytu w Schwerinie delegacja zapoznała się z historią i problemami współczesnymi miasta, oraz przeprowadziła rozmowy z nadburmistrzem Schwerina drem Helmutem Oderem.

13 XI — W Berlinie odbyła się kolejna runda rokowań NRD—RFN n.t. regulacji form pomocy prawnej. Delegacjom

przewodniczyli sekretarze stanu w Ministerstwach Sprawiedliwości: dr Hans Ranke (NRD) oraz dr Klaus Kinkel (RFN).

18 XI — Prezydent RFN Richard von Weizsäcker przyjął na audiencji nowo mianowanego ambasadora nadzwyczajnego i pełnomocnego Socjalistycznej Republiki Rumunii w RFN Marcela Dinu, który złożył listy akredytacyjne.

20 XI — W Moskwie otwarta została wystawa technicznego kształtowania form p.t. „Wzór — piękno i pożytek”. Otwarcia wystawy dokonał minister gospodarki, stanu średniego i technologii Badenii-Wirtembergii Martin Herzog (CDU).

20-21 XI — Na zaproszenie grupy działaczy SPD, zajmujących się problematyką kulturalną, przebywała w Berlinie Zachodnim delegacja Wydziału Kultury KC SED. Pobyt delegacji stanowił rewizytę na przyjazd w/w grupy SPD do Berlina w czerwcu 1986 r. W trakcie swojego pobytu w Berlinie Zachodnim członkowie delegacji SED zapoznali się z działalnością frakcji SPD w Izbie Reprezentantów Berlina Zachodniego oraz polityką kulturalną, realizowaną przez organizacje podstawowe SPD.

22-25 XI — W Lübbenau (NRD) przebywała delegacja członków Rady Miejskiej Neunkirchen (Saara). W trakcie pobytu odbyli oni szereg rozmów z przedstawicielami administracji powiatowej n.t. przygotowywanego programu współpracy obu miast. Członkowie delegacji zwiedzili również Berlin, Cottbus i Drezno.

25 XI — Szef Federalnego Urzędu Kancelarskiego minister Wolfgang Schäuble (CDU) wezwał kierownika Stałego Przedstawicielstwa NRD w Bonn Ewalda Moldta w związku z incydem granicznym w Berlinie w dniu 24 listopada 1986, podczas którego oddziały graniczne NRD zastrzeliły uciekiniera — obywatela NRD, w chwili nielegalnego przekraczania granicy państwowej. Minister W. Schäuble złożył oficjalny protest rządu federalnego RFN, który został następnie odrzucony przez rząd NRD, jako ingerencja w jej sprawy wewnętrzne.

cały listopad — Pod patronatem ministra oświaty i nauki Saary prof. dra Diethera Breitenbacha (SPD) odbywała się w mieście Merzig „Dni Polskie”. W ramach Dni odbyły się spotkania z polską sztuką, muzyką, wydawnict-

wami oraz przybyła grupą reprezentantów polskiego ruchu artystycznego.

grudzień

5 XII — Sekretarz generalny KC WSPR Janos Kádár przyjął w siedzibie Zgromadzenia Narodowego w Budapeszcie przewodniczącego CSU Franza Josefa Straussa, przebywającego w Węgrzech z wizytą prywatną.

7 XII — W Trewirze (RFN) miało miejsce spotkanie burmistrza tego miasta Felixa Zimmermanna (CDU) z zastępcą burmistrza Weimaru (NRD) Karl-Heinzem Dennhardtem. Tematem spotkania były perspektywy współpracy obu miast.

8 XII — Podczas tzw. „małego zjazdu CDU” w Bonn przewodniczący partii, kanclerz Helmut Kohl zaapelował do ZSRR o pełne wykorzystanie stosunków dwustronnych RFN—ZSRR, do poprawy ogólnego klimatu w stosunkach Wschód—Zachód. Helmut Kohl określił ZSRR jako najważniejszego sąsiada RFN na Wschodzie. H. Kohl powiedział „Mówię to jeszcze raz, w ramach tego, co jest możliwe, chcemy normalnych, a jeśli to możliwe dobrych stosunków z tym państwem. Rozwój konstruktywnych i normalnych, lub wręcz dobrych stosunków zakłada jednak, że kierownictwo radzieckie będzie ze swojej strony dążyć do uczciwego kompromisu”.

8 XII — Parlamentarny sekretarz stanu w Federalnym Urzędzie Kanclerskim Peter Lorenz przyjął prezesa Izby Handlowej WRL dra Tamasa Becka. Tematem rozmowy były dwustronne stosunki gospodarcze oraz perspektywy zawarcia porozumienia handlowego EWG — WRL.

11 XII — Federalne Ministerstwo Spraw Wewnętrznych RFN opublikowało dane dotyczące liczby osób ubiegających się o azyl polityczny w RFN, które złożyły takie wnioski w miesiącach październiku i listopadzie 1986. Obywatele krajów wschodnioeuropejskich stanowiły w listopadzie 30,2% ogólnej liczby (1438 osób), w tym Polacy 1045 osób (w październiku — 1469).

13 XII — Na łamach dziennika „Süddeutsche Zeitung” ukazał się artykuł Josefa Riedmüllera *Das „neue” Blatt droht zu vergilben*, poświęcony polityce wschodniej kanclerza Helmuta Kohla. J. Riedmüller twierdzi, że polityka H. Kohla polegała dotychczas na podejmowaniu rozmów z „małymi ludź-

mi" w Europie Wschodniej (z wyjątkiem Polski). Na wizytę E. Honeckera musi czekać po dzień dzisiejszy. Z wyjątkiem przywódcy SRR Nicolae Ceausescu, inni zaproszeni przywódcy odmówili przyjazdu do RFN, a Michaił Gorbaczow pozostawia nadal otwartą kwestię czy wizyta w RFN zmieścił mu się kiedykolwiek w terminarzu.

5 XII — Parlamentarny sekretarz stanu w Federalnym Ministerstwie Stosunków Wewnętrzniemieckich dr Ottfried Hennig wystąpił w „Hanns-Seidel-Stiftung” w Monachium z wykładem „Deutschlandpolitik heute — Bedingungen und Möglichkeiten” na temat stanu stosunków RFN—NRD. Autor podkreślił, że oba państwa niemieckie ponoszą odpowiedzialność za bezpieczeństwo i pokój w Europie. Zapowiedział równocześnie o konsekwentne domaganie się od władz NRD przestrzegania zasad demokracji, która winna przejąć się m. in. w złagodzeniu przepisów o wyjazdach i przyjazdach zagranicznych obywateli NRD oraz w całkowitym zniesieniu wymian obojętnych dla obywateli RFN przy przyjazdach do NRD. O. Hennig potwierdził równocześnie fakt rozmontowania przez NRD (od września 1983 r.) 54 000 urządzeń samostrzelających i min ziemnych w pasie granicznym NRD—RFN.

15-16 XII — Federalny minister spraw zagranicznych Hans-Dietrich Genscher złożył wizytę roboczą w Bułgarii. Była to oficjalna rewizyta na wizytę ministra spraw zagranicznych LRB Petyra Mladenowa w Bonn (maj 1986 r.), stanowiąca 24 spotkanie dwustronne obu ministrów. H.-D. Genscher przyjeździe został przez przewodniczącego Rady Państwa LRB Todora Żiwkowa. W trakcie rozmów dwustronnych poruszono kompleksowo stosunki RFN—Bułgaria, stwierdzając, że stosunki te pozbawione są napięcia, rozwijają się dobrze, przede wszystkim w sferze gospodarki i kultury. Nieoficjalnie w centrum uwagi znajdowały się, zdaniem DPA, stosunki RFN—ZSRR.

16 XII — Pełnomocnik rządu NRD dr Walter Müller oraz pełnomocnik Senatu Berlina Zachodniego radca Gerhard Kunze odbyli w siedzibie Ministerstwa Spraw Zagranicznych NRD, rozmowę dot. stanu stosunków NRD—Berlin Zachodni.

17 XII — Frakcja CSU w Landtagu Bawarii odrzuciła projekt udziału finansowego Bawarii w organizacji centrum spotkań młodzieży na terenie b. obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu. Dotyczyło to kwoty 180 000 DM (na ogólny koszt przedsięwzięcia w wys. 4,2 miliona DM).

opracowanie: Stanisław H. Kaj

